

SAMENVATTING

Het beheer van de verkeersbelasting in het Waals Gewest

Sinds 1 januari 2014 beheert het Waals Gewest de belasting op de inverkeerstelling, de verkeersbelasting en de eurovignetbelasting¹, waarvoor vroeger de federale Staat instond. Naast de prerogatieven die de bijzondere financieringswet het gewest al toekende, zorgt het sindsdien ook voor de inning van de belasting en bepaalt het de regels voor de ter zake toepasselijke administratieve procedures. Die opdrachten worden vervuld door *la direction générale opérationnelle de la fiscalité* ('Operationeel Directoraat-generaal Fiscaliteit') of het *DGo7* van de Waalse overheidsdienst (*WOD*). De som van de verkeersbelasting die in 2015 werd aangerekend op de uitvoeringsrekening van de begroting, bedraagt 578,9 miljoen euro.

Het Rekenhof onderzocht de context, alsook de middelen die het gewest inzette voor de overname van de belasting. Het evalueerde eveneens de procedures voor de berekening, controle, boeking en invordering van de belasting en voor het geschillenbeheer.

Het Rekenhof stelt vast dat door de overnametermijnen, die oorspronkelijk waren vastgelegd op 1 januari 2013, het gewest keuzes heeft gemaakt die soms ongeschikt bleken te zijn. De beslissing de overname uit te stellen tot 1 januari 2014, heeft er niet of te laat voor gezorgd dat sommige beslissingen konden worden rechtgezet. Het Rekenhof wijst overigens op een aantal disfuncties in het beheer van de IT-projecten. Zo werden de behoeften van de belastingadministratie onvoldoende nauwkeurig gedefinieerd bij de opmaak van de bestekken, meer bepaald wegens een gebrek aan interne middelen en omkadering, wat wordt weerspiegeld in de kostprijs voor de bijkomende ontwikkelingen en in de onderhoudskosten voor de IT-applicaties. Bij de uitvoering van die opdrachten merkt het Rekenhof ook een gebrek op aan veralgemeende opvolging van de verbintenissen van de dienstverleners. Die disfuncties hebben een negatieve impact gehad op de operationaliteit van de IT-applicaties: de ontwikkelde tools beantwoorden niet aan alle verwachtingen en behoeften van de gebruikers.

Het Rekenhof benadrukt eveneens zwakke plekken in de interne organisatie van de Waalse belastingadministratie en wijst op de risico's die de tussenkomst van externe IT-dienstverleners met zich brengt bij de procedures voor betalingsverzoeken en inkohiering.

¹ Het nieuwe systeem voor kilometerheffing, dat van kracht is sinds 1 april 2016, heeft evenwel het eurovignet vervangen. In het Waals Gewest wordt die heffing voortaan in de vorm van een bijdrage geïnd door de *Société de financement complémentaire* ('Maatschappij voor bijkomende financiering') of *Sofico*. De mogelijkheid om boetes op te leggen bij overtredingen van de bepalingen met betrekking tot de kilometerheffing blijft evenwel de exclusieve bevoegdheid van de Waalse belastingadministratie.

De gegevens op basis waarvan de belasting wordt berekend, zijn onvoldoende betrouwbaar. Wat de belasting op niet-geautomatiseerde voertuigen en het eurovignet betreft, vloeien de tekortkomingen voornamelijk voort uit de moeilijkheden die de Waalse belastingadministratie ondervond bij de interpretatie en integratie van de gegevens die afkomstig waren van de federale overheidsdienst Financiën. Het Rekenhof meent dat het protocol dat de modaliteiten voor de gegevensoverdracht en de terbeschikkingstelling van de programma's vastlegt, eveneens kennisoverdracht had moeten regelen en de nodige bijstand voor de overname van de gegevens. Wat de geautomatiseerde voertuigen betreft, bevatte de IT-applicatie voor de berekening van de belasting meer dan anderhalf jaar na de overname nog fouten die niet werden rechtgezet, alsook onbehandelde onregelmatigheden.

De problemen met de juistheid en de volledigheid van de gegevens op basis waarvan de belasting wordt berekend, hebben trapsgewijze gevolgen voor de controle-, boekings- en invorderingsactiviteiten, alsook voor het geschillenbeheer. De juistheid van de fiscale situatie van de belastingplichtigen wordt overigens beïnvloed door het gebrek aan automatische aanrekening van talrijke betalingen, die nog manueel moeten worden gekoppeld aan de bijbehorende rechten. In die omstandigheden meent het Rekenhof dat het gewest niet in staat is om doeltreffende controles uit te voeren, om klachten van belastingplichtigen af te handelen en de gepaste invorderingsinitiatieven te nemen.

Ook zijn er problemen met de gegevensstromen tussen de IT-applicaties die worden gebruikt bij de processen voor de berekening, inning en invordering van de belasting. Bovendien beschikken die applicaties niet over de rapporteringsfunctionaliteiten en -tools die nodig zijn om de door het gewest gevestigde rechten doeltreffend op te volgen en om de geschillen doelmatig te beheren.

Op boekhoudkundig vlak stemmen de rechten aangerekend op de uitvoeringsrekening van de begroting van het gewest overeen met de door het *DG07* geïnde bedragen die werden overgeboekt naar de rekening van de algemeen ontvanger. Bijgevolg respecteert het gewest het aanrekeningscriterium (vastgestelde rechten) niet dat wordt opgelegd door het decreet van 15 december 2011 houdende organisatie van de begroting, de boekhouding en de verslaggeving van de Waalse openbare bestuursentiteit. Het Rekenhof erkent echter dat de boekhouding moeilijk correct kan worden gevoerd, gelet op het gebrek aan betrouwbaarheid van de gegevens op basis waarvan de rechten worden berekend en de tekortkomingen van de IT-applicaties, die het gewest momenteel onvoldoende betrouwbare informatie verschaffen om de begrotingsontvangsten aan te rekenen op basis van de vastgestelde rechten. Om dezelfde redenen omvatten de rekeningen die de ontvangers voor 2014 hebben ingediend, geen staat van de vastgestelde rechten.

Ten slotte beveelt het Rekenhof de Waalse belastingadministratie aan meer grip te krijgen op het beheer van de verkeersbelasting alvorens over te gaan tot de overname van de onroerende voorheffing, de schenkingsrechten, de successierechten of de registratierechten.

De minister antwoordt dat de Waalse regering in april 2015 belangrijke maatregelen nam om het personeelstekort, de zwakke punten op het vlak van goed bestuur en de tekortkomingen bij de ontwikkeling van de IT-systemen te verhelpen. Hij benadrukt de al aangebrachte verbeteringen betreffende het beheer van de processen en het feit dat het *DG07* dankzij de komst van een nieuwe directeur-generaal in mei 2015 het heft weer in handen nam wat betreft de procedures en de organisatie. Ten slotte bevestigt hij dat de lopende herstructurering van de Waalse belastingadministratie rond moet zijn alvorens het gewest enige andere belasting overneemt die nu door de federale Staat wordt beheerd.